

Aanpak Armoede Feijenoord

**Resultaten
Werkconferentie**

Feijenoord gaat in de aanval

Leven in armoede gebeurt vaak in stilte achter de voordeur. Het is één van de grote problemen van onze deelgemeente. Een ingewikkeld probleem ook, want we hebben geen eenduidig antwoord op de vraag waarom er armoede heerst. Armoede is een veelkoppig monster.

Veel mensen hebben geen baan en kunnen er moeilijk een vinden omdat ze laag opgeleid zijn. Daardoor zijn ze niet in staat zichzelf goed te onderhouden. Als ze dan ook de taal niet machtig zijn of hun school vroegtijdig verlaten, wordt de kans op een baan nog kleiner. Maar er zijn ook ouderen met een te klein pensioen. Of werkende Feijenoorders die te weinig verdienen om hun hele gezin te kunnen onderhouden. We moeten de armoede in onze deelgemeente dus op meerdere fronten aanpakken.

Met de Werkconferentie Aanpak Armoede Feijenoord hebben we afgelopen maart een stap in de goede richting gezet. Meer dan 120 beleidsmakers, politici, veldwerkers en mensen uit de wijken en het bedrijfsleven droegen die dag oplossingsrichtingen aan. De uitkomsten van de conferentie bevestigen de aanpak die ons en de Taskforce Armoedebestrijding voor ogen staat: zelfredzaamheid vormt de basis, werkgelegenheid is de spil.

Dit boekje geeft in grote lijnen de resultaten van de Werkconferentie weer. Ook biedt het een lijst met alle deelnemers. Zodat u elkaar weet te vinden en we de handen ineen kunnen slaan. Graag bedank ik hierbij iedereen voor zijn of haar betrokken deelname aan de conferentie. We komen nog vóór de zomer met een aanvalsplan. Armoedebestrijding heeft onze prioriteit.

Turan Yazir
Bestuurder deelgemeente Feijenoord

Inhoud

**SAMEN
MAKEN WE
HET
VERSCHIL!**

Facts & Figures 4
Armoede in Feijenoord

Denken in kansen 7
Inleiding workshoprondes

Hoofdlijnen uitkomsten Werkconferentie 8
De ideeënkrachtcentrale

Feijenoord durft en is positief 11
Hoe we verder gaan

Wie is wie 12
Overzicht deelnemers Werkconferentie

Progressie 16
De rappers van Helderheid

Facts & Figures

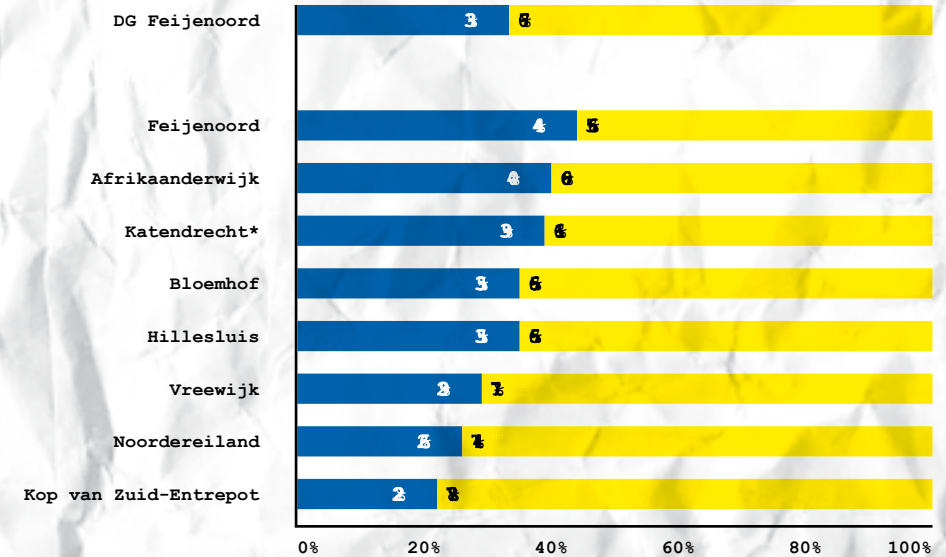
Feijenoord is één van de armste deelgemeenten van Rotterdam. Zo blijkt uit het onderzoek Monitor Lage Inkomens 2010 dat de sociaal-wetenschappelijke afdeling van de Rotterdamse dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft uitgevoerd in opdracht van de deelgemeente Feijenoord. Rotterdam legt de armoedegrens op 120% van het Wettelijk Minimum Loom (WML). Dit is ongeveer € 1.480 netto per maand. Ruim 19.000 van de 72.000 Feijenoorders moeten elke maand van dit bedrag zien rond te komen. 56% van die groep heeft zelfs minder te besteden en zit op bijstandsniveau.

De cijfers liegen niet

- > Zo'n 9.500 huishoudens hebben minder te besteden dan € 1.480 netto per maand.
  - > Ruim 6.000 kinderen lijden armoede: 3.500 hiervan komen uit een eenoudergezin.
  - > Het werkloosheidscijfer bedraagt 6,3% tegen een stedelijk percentage van 4,2%.
  - > Ruim 90% van de gezinnen met een laag inkomen is eerste-generatie allochtoon.
  - > In januari 2011 waren er 6.500 bijstandsgerechtigden.
  - > Het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen is in Feijenoord vergelijkbaar met het stedelijk gemiddelde.
  - > Van de 6.000 aanmeldingen bij de Kredietbank (periode aug 2009 - aug 2010) komt 15% uit de deelgemeente Feijenoord. Dit is het hoogste percentage en vergelijkbaar met de aanmeldingen uit Charlois en Delfshaven.
- De afgelopen 4 jaar bleef het aandeel lage inkomens per saldo gelijk. Het onderzoek biedt een inzicht in de door- en uitstroom.

Figuur 1. Aandeel huishoudens met een inkomen tot 120% WML per buurt in de deelgemeente Feijenoord (CBS 2007)

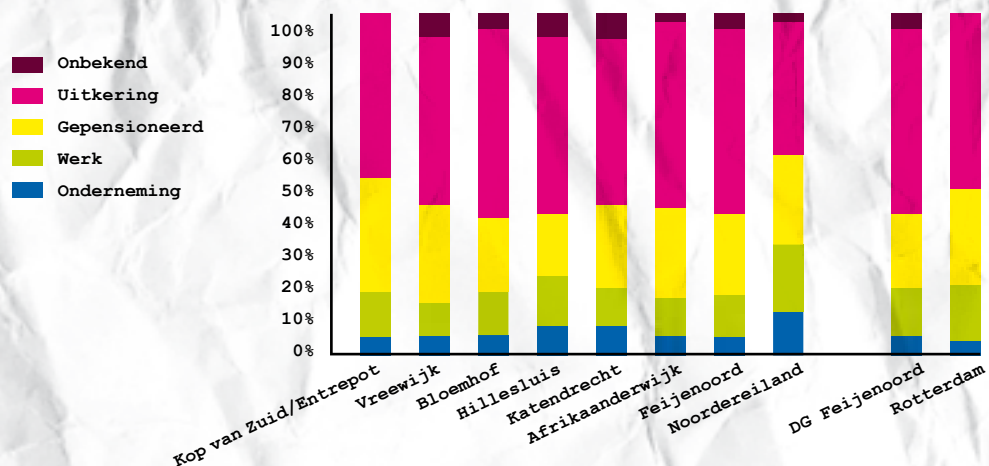

Toelichting: Uit figuur 1 blijkt dat 33% van de huishoudens in Feijenoord moet rondkomen van een inkomen tot 120% van het wettelijk minimumloon (WML). Stadsbreed is dit percentage 25%. Dit betekent concreet dat 9.500 huishoudens een inkomen hebben van maximaal € 1.480 netto per maand. Het gaat om 19.000 personen, waarvan ruim 6.000 kinderen.

* Katendrecht: de cijfers waarop deze analyse is gebaseerd dateren uit 2007. Omdat de woningvoorraad van Katendrecht sinds 2007 drastisch is gewijzigd is er reden om aan te nemen dat de cijfers voor Katendrecht niet representatief zijn.

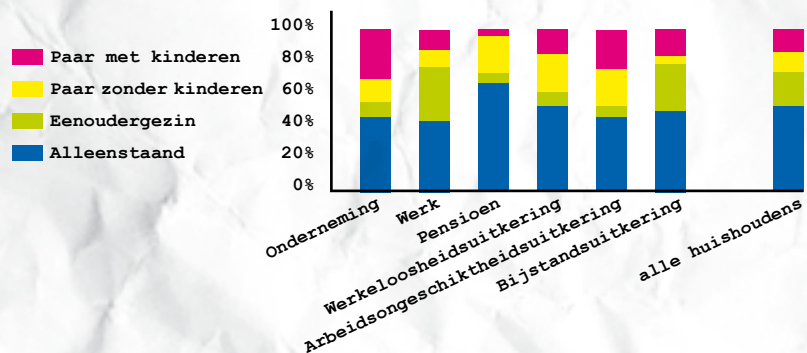

Figuur 2. Inkomstenbron van huishoudens met een inkomen tot 120% WML in de deelgemeente Feijenoord per CBS-buurt (%)

Toelichting: Van de groep huishoudens met een laag inkomen ontvangt 56% een uitkering, 27% een pensioen en 18% heeft inkomen uit werk of onderneming. Deze verdeling varieert per wijk.

Figuur 3. Huishoudens met een inkomen tot 120% WML naar huishoudenstype (2007)

Toelichting: Ruim 70% van de huishoudens met een laag inkomen bestaat uit alleenstaanden (ook ouderen) of een alleenstaande ouder. Alleenstaande moeders zijn in deze groep relatief oververtegenwoordigd (20% t.o.v. 10% stadsbreed). Alleenstaande ouders komen we vooral tegen bij de bijstandsgerechtigden, maar ook onder de werkenden is het aandeel alleenstaande ouders groot. Het gaat hier voor een belangrijk deel om alleenstaande ouders die in deeltijd werken en daardoor een laag inkomen genereren. De groep huishoudens met een bijstandsuitkering bestaat voor een groot deel uit alleenstaanden met of zonder kinderen.

Denken in kansen

Wanneer we armoede willen aanpakken, stuiten we op talloze mitsen en maren. En die beren op de weg, die blijven er vaak staan. De uitdaging ligt in het benoemen van mogelijkheden. Tijdens de Werkconferentie bogen professionals uit het werkveld zich in twee workshoprondes over armoedeproblematiek. De opdracht: denken in kansen.

Workshopronde 1

1 Vijf mensen, één casus
Neem een alleenstaande moeder met een laag inkomen, een jonge vroegtijdige schoolverlater met schulden, een oudere met weinig inkomen, een gezin waarvan de vader het minimumloon verdient en een alleenstaande met een bijstandsuitkering. Hoe worden deze mensen zelfredzaam? En hoe verhogen zij hun inkomen?

Workshopronde 2

2 Wijkaanpak
Vooral in de wijken Bloemhof, Hillesluis, Afrikaanderwijk, Vreewijk en Feijenoord gaan hoge werkloosheid en armoede hand in hand. In de tweede workshopronde stonden deze wijken daarom centraal. De deelnemers bogen zich over de volgende vragen: op welke doelgroep moeten we ons in deze wijk focussen, hoe kunnen bestaande activiteiten en projecten op elkaar worden afgestemd en wat hebben hulpverlenende partijen nodig om effectiever samen te werken?

"Er was een hoge opkomst en mensen bleven de hele dag. Dat is altijd een goed teken"
Johan Brinkman, PvdA deelraad Feijenoord en lid van de Taskforce

Hoofdlijnen uitkomsten Werkconferentie

Als mensen zelfredzaam zijn en hun inkomen weten te verhogen wordt een deel van het armoedeprobleem opgelost. Maar hoe bereik je dat? De resultaten van de eerste workshopronde zijn samen te vatten in drie belangrijke thema's: empowerment/eigen kracht, praktische hulp en sociaal-culturele activiteiten. Hieronder een selectie van oplossingen die veelvuldig zijn genoemd.

Empowerment/eigen kracht

- Professionals kunnen luisteren, perspectief bieden en iemand op de eigen verantwoordelijkheid wijzen
- Eigen Kracht Conferenties: hierbij maken mensen onder leiding van een professional, familie en bekenden een plan voor de toekomst
- Gezinscoaches en buddy's helpen mensen op weg en vormen één duidelijk aanspreekpunt in de hulpverlening

Praktische hulp

- Klusdienst voor en door minima en ouderen
- Budgettrainingen (slim met geld omgaan) en vrijwillige ondersteuning bij de administratie en het invullen van formulieren
- Een vraagwijzer en informatiepunt bieden in de wijk
- Hergebruik van goederen (kleding, meubels, speelgoed) stimuleren via kringloopactiviteiten en rommelmarkten
- Onderlinge ruil van diensten door bewoners

Sociaal-culturele activiteiten

- Activiteiten georganiseerd voor en door bewoners (bijvoorbeeld buurtfeesten, ontmoetingen)
- Taallesen en andere cursussen organiseren
- Mensen actief deel laten uitmaken van een netwerk: bieden van een opstapje, mogelijkheid om talenten te ontwikkelen
- Kinderopvang verzorgen zodat mensen kunnen deelnemen aan activiteiten

Strijd tegen armoede op Afrikaanderplein

27 februari 2011
"Arm zijn gaat niet over geld alleen.
Je bent rijk als je zelf de regie hebt"

Kors Pijl, Manager Accountmanagement & Relatiebeheer Albeda College

"Ouderen lezen kinderen voor terwijl hun moeders taallessen krijgen"

"Bied mensen gratis kleding voor een sollicitatiegesprek"

"Laat jongeren ervaring opdoen via buurtstages"

Werkloosheid en armoede op Zuid blijft grote zorg

Onderzoek Verwey-Jonker Instituut

Het Verwey-Jonker Instituut onderzocht in opdracht van de deelgemeente welke inzet maatschappelijke organisaties leveren als het gaat om het signaleren en bestrijden van armoede (welke activiteiten, welke wijk(en), welke doelgroep(en); wat is het bereik) en hoe de samenwerking verloopt. De belangrijkste conclusies zijn:

- > Maatschappelijke organisaties leveren een belangrijke bijdrage in het signaleren van armoede en in het informeren, doorverwijzen en ondersteunen van mensen.
- > Het bereik is echter moeilijk te kwantificeren, organisaties registreren dit nauwelijks.
- > Er is grote behoefte om meer met de deelgemeente en met elkaar samen te werken (ketensamenwerking, kennisuitwisseling). De deelgemeente zou hierin een regierol op zich moeten nemen.
- > Maatschappelijke organisaties zijn blij dat armoedeproblematiek boven aan de agenda staat.

De wijkworkshops tijdens de Werkconferentie tonen aan dat er al veel in Feijenoord gebeurt. Er zijn werkgelegenheidsprojecten, jongerenwerkers, buurtregisseurs. Maar de deelnemers zijn het erover eens dat de samenwerking tussen hulpverleners beter kan. Hieronder een selectie van oplossingsrichtingen.

Beter samenwerken

- Maak een sociale wijkkaart met daarop alle activiteiten voor buurtbewoners en kinderen
- Verbeter de regiefunctie in de buurt, stel een buurtcoach aan
- Vereenvoudig wet- en regelgeving en maak organisaties slagvaardiger
- Zorg dat wijkprofessionals elkaar kennen en weten te vinden: maak duidelijk wat welke organisatie doet en wie wie is
- Bied professionals een online netwerk waar zij kennis en ideeën kunnen delen, bijvoorbeeld via Facebook

Deelgemeente opent de aanval op armoede in Feijenoord

Havenloods 23 maart 2011

"Mensen werken op eilandjes en beconcurreren elkaar soms zelfs. Daar moeten we iets aan doen"

Hilga Nieuwstraten, projectleider wonen en zorg Vestia

"Het thema armoede is vandaag effectief op de agenda gezet"

Seppe Raaphorst, directeur maatschappelijke ontwikkeling Sozawe

"Geef jongeren een goed rolmodel"

"Betrek mannen meer bij de wijk. Laat ze buurtvader zijn"

Feijenoord in aanval tegen armoede

Hoe we verder gaan

Feijenoord durft en is positief

De uitkomsten van de Werkconferentie zijn inspirerend en duidelijk. We moeten én willen met z'n allen hard aan de slag. Door talentontwikkeling, activering van mensen en een integrale, gebiedsgerichte aanpak helpen we mensen op weg naar werk, een betere gezondheid en zelfstandigheid.

Begin dit jaar hebben we de Taskforce Armoedebestrijding Feijenoord in het leven geroepen. Deze taskforce - met vertegenwoordigers van woningcorporaties, onderwijs- en welzijnsinstellingen en de deelraad - adviseert het dagelijks bestuur van de deelgemeente over maatregelen om de armoedete bestrijden. Tegelijkertijd overlegt de deelgemeente met stedelijke diensten, maatschappelijke organisaties en bedrijven over te nemen maatregelen en wat een ieder daaraan kan bijdragen.

Nog voor de zomer komt de deelgemeente Feijenoord met een Aanvalsplan Aanpak Armoede. Dit plan biedt concrete maatregelen om armoede tegen te gaan. Als we mensen sociaal actief krijgen, maken zij meer kans op werk. Via een stevig netwerk, vrijwilligerswerk, buurtstages, leerwerkplekken, cursussen en activiteiten kunnen zij zelf in beweging komen en hun talent ontwikkelen.

Daarnaast blijft er een groep die ondersteuning nodig heeft bij het rondkomen met een laag inkomen. Ook daar willen we aandacht aan besteden. Goede samenwerking tussen de wijkpartijen onder regie van de deelgemeente is daarbij van groot belang.

Dat positieve rolmodellen een cruciale rol spelen bij de weg naar zelfredzaamheid hebben de rappers van Helderheid ons aan het eind van de conferentie laten zien. We streven ernaar dat Feijenoord een plek is waar mensen hun talenten kunnen ontwikkelen. Dat zij in de wijk genoeg goede voorbeelden zien, weten dat ze hier kansen hebben en uiteindelijk graag in de deelgemeente blijven wonen.

Deelgemeente Feijenoord

SAMEN
MAKEN WE
HET
VERSCHIL!

Meer informatie

De onderzoeken van het Verwey-Jonker Instituut en de sociaal-wetenschappelijke afdeling van de Rotterdamse dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid staan op de website van de deelgemeente:

www.rotterdam.nl/feijenoord

Ook het Aanvalsplan Armoede Feijenoord is straks via deze site te downloaden.

Interessante links

- > www.rotterdam.nl
- > www.rotterdam.nl/feijenoord
- > www.rotterdam.nl/rondkomen
- > www.wijzeringeldzaken.nl
- > www.schuldpreventiewijzer.nl
- > www.daadwerkt.nl
- > www.leergeld.nl
- > www.fbnr.nl
- > www.kijk.voordebuis.com/21565

Colofon

Coördinatie Perron 14
Redactie Louise Kuijpers,
Irene Wiezer
Tekst Linda Peeters
Vormgeving vanPOOK
Fotografie Louise Kuijpers,
Ignacio Willems
Oplage 150

Contactadres

Deelgemeente Feijenoord
Irene Wiezer, projectleider
Telefoon 010 - 291 60 32
Postbus 9555
3007 AN Rotterdam

Deze uitgave van de deelgemeente Feijenoord is met zorg samengesteld.

Er kunnen echter geen rechten aan worden ontleend.

Progressierap

Er is geen tijd om stil te staan,
We moeten roeien met de riemen die
we hebben en doorgaan. Progressie,
De missie moet slagen! Geen tijd meer
voor nonsens in deze donkere dagen.

De zogenaamde liefde is verdrongen
door haat en nijd. Alles verandert
van tijd tot tijd, dat is een
feit. Alleen in de verledentijd
geloofde ik in duurzaamheid.
Want wat bestaat dat vergaat en
goed wordt kwaad. Het leven blijft
een bitch als je steeds de verkeerde
keuzes maakt. Ik zie mijn mensen
tasten in het duister. We wandelen
op wegen, maar welke is nou de
juiste? Wat het ook is ik geef niet
op, ik geef niet op, want ik behoor
tot de sterkste, alleen de sterkste
halen de top.

Tekst: (Breyten Muskiet) a.k.a
H.e.l.d.e.r.h.e.i.d